



Toda sedaj, ko je po vzoru »Slovenca« brezdomovinsko napadel družbo sv. C. in M. in njeni podružnici, se pa vendar vse neha. Ve naj, da homo znali domačini brez razlike mišljenja braniti svoje svetinje in med te štejejo podružnico sv. C. in M. družbe. Upamo, da je sbrčiti kaplan dosegel ravno nasproten vseh in to mu dokažemo s prihodnjim delovanjem. Če bi v svojem napadu g. kaplan imel nekoliko več skromnosti, ne bi škodilo: Pravi, da člani podružnice zatrjujejo na polna usta, da niso liberalci. Čemu pa to zatrjevati? Je li kaplan kak inkvizitor!? In pa saj je pri podružnici ali družbi lahko vsak: liberalci ali klerikalec, samo če je naroden. Družba sv. C. in M. je edina obrambna družba slovenska, katero podpirati je dolžan vsak, ki se zaveda Slovenca!

Gosp. kaplan bi bil tudi druge svoje modrosti lahko zase prihranil. Pri podružnicah tu so pač le bolj inteligentni domačini in domačinke, na čelu rihemberški podružnici je menda sam nadučitelj Pavlica. Ti bodo menda pač umeli namen, pomen in smoter družbe, ne da bi ravno morali iti k Brezavščeku po kake nauke, nasvete in modrosti. »Tega menda ni težko razumeti.«

Dalje pravi g. Brezavšček, da se more slovensko šolstvo podpirati tudi izven družbe sv. C. in M. To se menda pravi: treba ni, a če je že kdo tak (neumen), pa naj kaj da. In res so pravi klerikalci proti vsakemu duševnemu napredku in torej proti šoli. Narodnost seveda jim je tudi deveta briga. Prav je, da je Brezavšček odkril svoje srce, se bomo vsaj vedeli ravnati in pazili bomo, da tako-le plevelovno semenje se nikoli ne sklasi.

**Brejski.**  
**Rikemberg.** — »Prismojenec« ne more in ne more drugače nego da piše o bližajočih se naših volitvah. Strašno ga ščiplje! Včasih kriči, da naprednjakov pri nas ni, včasih mu pa kar mrgolimo pred krvavimi očmi.

Če mu potem dopisnika malo potremo za ušesa, pa kriči in se dere, da smo surovi in nesramni. Zato pa izjavljamo, da bomo volili kakor bo želel »Prismojenec«, oziroma Pavlica-Štrancar.

Ta sta namreč izprosil, da dobimo iz Gradca zdaj od nekega Pascherja nad 5000 kron podpore, nekaj nam bo prinesel farovž in orglane itd. pa bo prav »lušteno« — za tistega, ki bo »lekel!

### Iz cerkljanskega okraja.

Občni zbor »Narodno-političnega društva« v Cerkljem se bo vršil prihodnjo nedeljo, dne 20. marca 1910. ob 2. uri pop. v gornjem prostoru gostilne gosp. Franca Makuc-a, s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo odbora. 2.) Volitev novega odbora. 3.) Razni predlogi in slučajnosti. K številni vdeležbi so vabljeni vsi člani in somišljeniki društva.

Toda Hatteras se vsem tem vzrokom ni hotel udati. Njegove priprave so bile v pondeljek zvečer končane in skušal je še enkrat razlomiti ledeno skorjo in prodrati proti severu; toda po nevarnih naporih mora odnehati in opustiti misel, da bi prišel nazaj do preliva Regent. Nikakor ni hotel časa izgubljati v Leopoldovem pristanišču, ki je danes lahko odprto, jutri pa že zaprto, ker se ledena skorja nepričakovano prestavi; ta počiv je v severnih morjih zelo navaden in mornarji se ga morajo posebno varovati.

Četudi Hatteras na zunaj ni kazal svoje vznemirljivosti, vendar jo je v notranjosti krepko občutil. Rad bi bil šel proti severu, pa se je moral proti jugu umikati! Kam pa naj pride na ta način? Ali naj se umakne do Viktorija-Harbow-a v zalivu Boothia, kjer je bil John Ross prezimil l. 1833? Ali bi našel preliv Bellot prost in ali bi mogel priti skozi ožino Peel, če objadra North-Sommerseth. Ali naj bi tukaj v ječi tičal kakor njegovi predniki in po nepotrebnem rabil svoje moči in živila?

Te težke misli so mu rojile po glavi; toda moral se je odločiti; zasukal se je in se umikal proti jugu.

Ožina Regenta je od Leopoldovega pristanišča do zaliva Adelaide skoro povsod enako široka.

Forward jo je urno rezal sredi ledu, bil je bolj srečen kakor prejšnje ladje, ki so večinoma porabile dober mesec, da so prišle iz te ožine, in to v boljši letni dobi. Upoštevati je seveda treba, da vse te ladje razun Foksa niso imele na razpolago parnega stroja in so bile torej prepuščene samovoljni negotovih in pogosto celo nasprotnih vetrov.

Ljudje so bili splošno zelo veseli, da so se pomikali od severa; načrt, priti do tečaja, jim je prav malo dišal, kakor je bilo videti. Hatterasovi sklepi so jih kaj lahko oplašili, ker glas o njegovi drznosti ni bil nič kaj pomirjevalen. Hatteras je skušal izrabiti vse ugodne okolnosti,

da bi prišel naprej, naj bi že bile kakoršneko posledice. Dobro je sicer v severnem morju priti dalje, toda treba si je zavarovati svoje stališče in se ne podajati v nevarnost, da se ga izgubi.

Forward jo je rezal s polno parno silo; njegov črni dim se je valil v okroglih kolobarčkih ob visokih, bliščočih ledenih gorah. Vreme se je neprenehoma spreminjalo od suhega mraza do snežne megle. Ker ladja ni segala globoko v vodo, se je držala zahodnega obrežja. Hatteras ni maral izgrešiti Bellotove ožine, kajti Boothijev zaliv ima le na jugu malo poznana izhoda Fury in Hecla; tako da je bil ta zaliv le slepa ulica, za onega, ki ni našel Bellotove ožine ali če je bila nepristopna.

Proti večeru je bil Forward nasproti zalivu Elwin, ki so ga spoznali po visokih navpičnih skalah. V sredo zjutraj zapazijo zaliv Batty, kjer se je bil 10. sept. l. 1851. usidral Princ-Albert za dolgo prezimovanje. Doktor je dolgo opazoval s svojim daljnogledom z zanimanjem obrežje; od te točke so delali izlete mornarji, ki so bili preiskali zemljepisno obliko Sommerseta. Vreme je bilo vedro, da so se razločevale globoke kotline, ki zajemajo zaliv.

Doktor in Johnson sta bila morda edina, ki sta se zanimala za te zapuščene kraje. Hatteras je dan za dnem tičal v svojih zemljevidih in je malo govoril. Njegova molčečnost je postajala tem večja, čim dalje so šli proti jugu. Pogostoma je hodil na svojo kajuto, roki prekrizal ter gledal po cele ure v daljave, kjer se je pogled izgubljal v višnjevo obzorje. Njegova povelja, če jih je sploh kaj dajal, so bila kratka in osorna. Shandon je nekako srpo gledal in molčal, bil je le bolj sam, in s Hatterasom ni občeval, več nego je zahtevala njegova služba. James Wall je ostal Shandonu udan in se je prav tako obnašal kakor on. Ostali mornarji so čakali izida in bili pripravljani, izrabiti ga v svoje namene. Na ladji ni bilo več

tiste enotnosti v mišljenju, tistih skupnih idej, ki so potrebne v dosegu velikih smotrov. Hatteras je to dobro uvideval. Tega dne so videli dva soma, ki sta urno rezala proti jugu; prav tako so zapazili belega medveda, ki so ga s par strelji pozdravili, toda brez uspeha. Kapitanu je bila preveč dragocena vsaka ura v takih okoliščinah in zato ni dovolil zasledovati živali.

V sredo zjutraj so prišli na konec ožine Regent, kjer je zemlja na zahodnem obrežju na oglu zelo okrivljena. Doktor spozna iz zemljevida rt Sommerset-House ali Fury.

»Tu se je ponesrečila prva angleška ladja,« reče svojemu sodrugu, s katerim se je navadno razgovarjal. »Leta 1815. so jo poslali v ta morja, ko je bil Parry na svojem tretjem potovanju proti tečaju. Fury je led tako zdrl za njenega drugega prezimovanja, da so jo morali ljudje zapustiti in vrniti se v Anglijo.«

»To je gotovo koristno, imeti spremljevalno ladjo,« odgovori Johnson; »te varstvene naredbe bi severni mornarji ne smeli zanemarjati; toda kapitan Hatteras ni bil človek, ki bi se bil obtežil z družico!«

»Ali ga smatrate za neprevidnega, Johnson?« praša doktor.

»Meni o tem ne pristoja nikaka sodba, Clawbonny. Vidite-li tam na obrežju stebre, na katerih še visi nekaj na pol gnilih cunj šotorove strehe?«

»Da, Johnson; tu je Parry izložil svojo zalogo iz ladje in če se ne motim, je streho poslopja naredil iz zgornjih delov jader ladje Fury.«

»Ta streha se je od l. 1815. že gotovo zelo spreminjala.«

(Dalje pride.)

## Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodec trpeče noprokosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražilnimi čistili, kroglicami in grenčicami.

**Cena orig. škatlje K 2.—**  
Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

### Moll-ov Franc. zganje in sol

za ribanje života. — Bolešine olajšujoče in okrepljujoče staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 1.90  
Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. čvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9.  
Zaloga v Gorici v lekarnah: G. Cristofolotti A. Girioncoli.



## Svobodno razvijanje učiteljstva in politiske stranke.

III.

Kdo tvori kako politiško stranko? Odgovor: kmetje, učitelji, trgovci, obrtniki, uradniki . . . Ali tu blišimo kar naenkrat, da učitelji naj ne bodo v nobeni stranki, ampak v svoji organizaciji, katera da ima tudi taka kulturna stremjenja kakor n. pr. napredna stranka. No, če jih ima, to kaže le nato, da se treba toliko tesneje okleniti take stranke ne pa bežati pred njo v stran. Pa učitelj ne sme biti pravzaprav član kake stranke; politiške stranke naj jih pustijo v miru! — Tudi glede kmeta so vpili še pred kratkim na Goriškem razni demagogi, da naj ga za božjo voljo več ne izkoriščajo politiške stranke, marveč naj se organizira sam v svoji politiški stranki. Mi smo priporočali dobro kmečko organizacijo, svarili pa pred vratolomnimi politišnimi poskusi. — Kako smo imeli prav, se je izkazalo dovolj očito. Klerikalci, ki drugače umejo organizacijo in pripadanje politiški stranki tako, da prva druge ne izključuje, so v svoji hudobiji in v namenu, cepiti napredno stranko, svetovali pred kratkim zopet enkrat z resnimi obrazi, da mora vsa politika iz trgovskega in obrtnega društva na Goriškem, podpirate naj društvo obe struji, potem bo uspevalo! Tako so klicali farizeji, dasi dobro vedo, kaki politišni cilji so zvezani prav z goriškimi in trgovskimi in obrtnimi društvom glede trgovske in obrtne zbornice ter večine v deželnem zboru. — Imamo N. D. O. Njen dosedanji načelnik je bil tako prijazen v Solkanu, da je svetoval organizirancem, naj ne volijo kandidatov napredne stranke. N. D. O. je samostojna delavska organizacija, ali Bog ne daj, da bi tak organizirancem se čutil pristaša napredne stranke! Takoj mu je bil za vratom gospod načelnik. Za urad-

nika, profesorja itd. morda zopet dobijo kak kotichek organizacije, ki naj jih pahne proč od napredne stranke . . . . .

Tako počenjanje je že prenespametno. Prav nič politiško ni, ampak kaže politiško nezrelost in oškodovanje napredne stranke. S takimi naziranj o organizaciji in pripadništvu stranki se ne strinjajo ne klerikalci ne socialni demokratje. Samo glede napredne stranke naj bi bilo tako urejeno, da bi jo dušila stanovska organizacija. Kdo pa naj tvori stranko, če se bega posamezne stanove ter jih podi le v organizacijo?

Organizacija je jedno, politiška stranka drugo. Dober stanovski organizirancem pa je vendar lahko tudi dober pristaš napredne stranke. Ta zveza naj bo med njima ne pa prepad. Ne take zveze, da bi se mešalo jedro z drugim, ampak zveza, ki kaže, da se more uveljaviti namene organizacije ne le potom organizacije same, ampak tudi potom politiške stranke.

Stranka ima svoj program. Program se korigira, spremeni, prilagodi duhu in toku časa. V stranki treba uveljaviti nove politiške, gospodarske, kulturne nazore, v stranki treba delati, da je vedno res napredna, stati treba v njej in pomagati, in to vsi, ki čutijo potrebo naprednega politiškega dela — ne pa kujati se v posameznih organizacijah ter gledati stranko od strani! Proč z elastiki, srednjepotniki in omahljivci, proč tudi s takimi svetovalci, ki pravijo po eni strani, da želijo ojačenja napredne stranke, po drugi pa podijo od nje en cel stan. Stranka potrebuje zvestih, trdnih pristašev, neomahljivih. Taka stranka more delati, drugačna ne! Zato je tisto omahovanje, cincanje in strašenje pred pripadništvom stranki neizmerno škodljivo. Vzgjajmo strankarje, potem se bo stranka krepila. Nehajte pa že enkrat s tistim neumestnim beganjem pred stranko! In naj potihne že enkrat tudi tisti tako zoperni krik o . . . . . izkoriščanju!

O tem prihodnjic.

## Kuharsko knjigo zastonj

vdobi vsakdo po pošti pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici.

## Stradanje naših visokošolcev pred durmi!

Ko je bila pred dobrim letom tukajšnja »mensa academica« vsled tujega nasilja zaprta, se je odzvala slovenska javnost na klic stradajočih dijakov z obilnimi darovi. »Podpornemu društvu« za slovenske visokošolce na Du-

naju« je bilo došlo vsled tega do srede marca že čez 10.000 kron, letos pa v istem času le okoli 5000 kron. Izplačalo je društvo letos v 396 slučajih do danes že čez 6000 kron, toraj je bilo primorano porabiti čez 1000 kron od lanskega prebitka. Iz teh podatkov je popolnoma razvidno, da stoji društvo pred — prazno blagajno in da bode moralo svoje tako uspešno delovanje ustaviti, — ako ne pride naše slovensko občinstvo hitro na pomoč.

Obračamo se posebno še na naše denarne in druge zavode, hranilnice in posojilnice, na naša županstva, itd. s prošnjo, da društvu po svojih močeh pomagajo. Društvu bo le tedaj mogoče uspešno vršiti visoko nalogo, ako se odprejo srca in roke vseh blagih rojakov.

Darujte društvu čim več morete, nabirajte prispevke med svojimi prijatelji in znanci! Slovenske žene in dekleta, spominjajte se slovenskih fantov na daljnem Dunaju in nabirajte za nje prispevke ob veselicah!

Odbor prosi, da se pošiljajo darovi društvenemu blagajniku Ivanu Luzarju, višjem revidentu juž. ž. v p. na Dunaju, III. Reiserstrasse 27.

Za odbor:

Dr. Ant. Primožič, c. k. dež. šolski nadz. v min. za bogočastje in nauk, predsednik; Ivan Luzar, višji revident juž. žel. v p., blagajnik; Dr. Fran Skaberné, c. kr. min. podtajnik v min. za bogočastje in nauk, tajnik.

## Priporočamo našim rodbinam Kolinsko cikorijo.

## Družba sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. C. in M. se je nabralo med člani N. D. O. K 6'54.

Rojaki, izpolnite svojo narodno dolžnost: pristopajte k obrambnemu skladu družbe sv. C. in M.!

## Domače vesti.

**Smrtna kosa.** — V Solkanu je umrla g.čna Tonica Marušič iz znane Marušičeve rodbine. Naj počiva v miru! Preostali naše sožalje!

(Dalje v prilogi.)

**Sporod družabnega večera v proslavo velikega dobrotnika družbe sv. Cirila in Metoda:** 1. Nagovor in deklamacija v proslavo K. Kotniku, 2. A. Nedved: Pogled v nedolžno oko, samospev, 3. A. Hajdrich: V tih noči, četverospev, 4. Fr. Gerbič: Cvetice, dvospev, 5. Hubay Fantazija za gosli, 6. Manzocchi: Prihaja maj, trospev, 7. Adamič: Vasovalec, četverospev, 8. Srečana: Predana novesta za gosli in klavir, 9. A. Hajdrich: Slovo od lastovke četverospev.

Začetek je ob 8<sup>1/4</sup> zvečer. Vstopnina za osebo je 1 K.

Slavno občinstvo prosimo, da pride točno in se vzdrži kajenja, dokler ni program končan. Točke bodo sledile hitro druga drugi, tako da bo ta večer tudi za kadenje še dovolj časa.

**Zanimanje za družabni večer** moške podružnice sv. Cirila in Metoda je veliko. Saj je program res raznovrsten. Poleg tega je pa tudi dolžnost vsakega zavodnega Slovenca, da se s hvaležnostjo spominja velikega dobrotnika slovenske dece in pride na večer, ki je posvečen Kotnikovemu spominu.

Vabila se ne razpošiljajo.

**Predavanje gosp. prof. Seidla.** — Sinoči je nadaljeval g. profesor Seidl svoje zanimivo predavanje: »Kako poslujejo in možgani živijo v našem telesu«. Prišlo je k »Jelenu« obilo občinstva, ki je pozorno poslušalo temeljito razlaganje, podkrepjeno s slikami. Gospodu profesorju vsa hvala za dva lepa podučna večera!

**Razpisane poštne službe.** — V območju c. kr. poštne in brzozajnega ravnateljstva v Trstu je zasesti 22 mest adjutiranih poštinih vežbenikov. Adjutum 600 K.

Prošnje je vložiti tekom 14 dni na omenjenem ravnateljstvu.

**Potrjen zakon.** — »Wiener Zeitung« je objavila, da je cesar potrdil zakonski načrt, sklenjen od deželnega zbora goriškega glede deželne naklade na pivo do 31. decembra 1917.

**Na naš članek o občnem zboru »Lege« v Gorici,** ki bo meseca maja t. l., ni odgovoril »Corriere«, ampak odgovorila je »Corrierova« slovenska ekspozitura — Gregorčičeva »Gorica«. »Corriere« je povedal dosti jasno, da hočejo zvabiti za občni zbor »Lege« v Gorico kolikor mogoče obilo laških kričarjev iz vseh dežel, kjer bivajo Lahi, ter da hočejo manifestirati, kako laška je Gorica. Poleg tega smo mi dobro podučeni o tem, kaj se pripravljajo, kako se hoče izzivati in žaliti Slovence ob tej priliki. — Reagirali smo na notico v »Corrieru« in na to, kar pripravljajo na tihem. Slovenski list je bil dolžan to storiti. Če bi bila »Gorica« slovenski list, bi se bila pridružila »Soči« ter rekla: izzivanja Slovencev ne irpimo v Gorici. — Lahi pridejo v Gorico v velikem številu in ti hočejo, še posebej nahujskani od goriških Lahončkov v družbi teh v Gorici, ki stoji na slovenskih tleh, katera živi od Slovencev, izzivati Slovence. Tu pa se dobi list, pisan v slovenskem jeziku, ki hoče olajšati Lahom stališče, ki jim hoče pomagati, da bodo toliko lažje psovali z barbari ter lovili po ulicah Slovence ob občnem zboru »Lege« prihodnjega maja! Ali je mogoče kaj takega? Da, pri »Gorici« je vse mogoče, odkar je njen rednik zvezan s Pajerjem! Zveza določa, da Gorica pripada Lahom in Furlaniji, da smejo početi v Gorici Lahi, kar hočejo ter da morajo molčati k vsemu Slovenci, ki so le gostje v Gorici. Odmev te določbe je v »Gorici« št. 21. z dne 15. marca 1910.

Seveda: Stepančič je šel na zborovanje »Lege« — kako da bi potem »Gorica« ne zagovarjala »Lege«, ko pride na slovenska tla izzivat Slovence?!

**Kobilice na Krasu** so že preplavile travnike. Majhne so še in ne razvite, nahajajo se v velikih množinah. Če ne bo pravočasno pomoči, uničijo tudi ves drugi pridelek. Vlada, deželni odbor, na pomoč Kraševcem!

**Gostovanje Slovenskega gledališča iz Trsta.** — V nedeljo dne 20. marca gostuje »Slov. gledališče iz Trsta« v Ajdovščini v dvorani »Bratina«. Marljivi Tržaški igralci uprizorje prelepo Anzenbergerjevo komedijo »Sam s k d o m a č i j a«.

**G. Gabrščeku** podtika »Gorica« članek v »Soči« o zborovanju »Lege« v Gorici meseca maja. Glede na to izjavljamo, da g. Gabršček ni ne pisal ter tudi ne inspiriral članka ter ne stoji ž njim v nobeni zvezi. — Ali »Gorica« ima namen, pokazati Gabrščeka za hujskača, kljub temu, da zveni iz »Soče« le o b r a m b a S l o v e n c e v proti laškemu izzivanju. Toda po ukazu dr. Gregorčiča se ne smemo več braniti, marveč mirno prenašati izzivanja, da bo veljal on za toliko bolj pridnega pri laških liberalcih! Klerikalni prodanec ne more drugače postopati.

»Bestie slave, slovenske zverine«, tako zmerja »Corriere«, glasilo Pajer-Gregorčičeve zveze, Slovence v zapadnih Brdih. Laže o nekih pretepih pri Jenkovem ter psuje Slovence tako barbarsko. — Za take Lahe, ki nas Slovence zmerjajo za »bestijami«, se je pehal pri volitvah Gregorčič po zapadnih Brdih in takim ljudem daje njegova »Gorica« potuho gledé na zborovanje »Lege« v Gorici!

»Gorica« je pisala ob priliki znane kolesarske slavnosti leta 1908. v Gorici in napadanja Slovencev od strani Lahov s početka še precej prav. Ali to ni bilo vseč laškim liberalcem in še komu drugemu, pa je hitro obrnila plašč na ukaz dr. Gregorčiča ter označila napade na Slovence za brezpomembne vaške pretepe. »Gorica« se je morala zavzeti za laške razbojnike, ki so kamenjali Slovence ter jih pretepli s palicami. No, sedaj pa mora v službi laških liberalcev že kar naprej protestirati proti temu, da bi Slovenci reagirali na nameravana laška izzivanja. Slovenci morajo molčati, jezik za zobmi — ko pridejo Lahi v Gorico žalit in izzivat Slovence ter ko se pripravljajo slavni laški počestni junaki na nove poboje Slovencev! Tako ukazuje Gregorčičeva »Gorica« dné 15. marca 1910. Še ne mesec dni po slavnem dnevu 20. febr. 1910., ko je posetil zborovanje »Lege« dični slovenski deželni poslanec dr. Stepančič.

**Obsojen klerikalci.** — Klerikalci so sploh prijazni ljudje. Med te spada tudi Franc Povšič iz Lokovca. Dne 19. avgusta ob 3. pop. lani je bil napadel Antona Vončina ter ga težko poškodoval z motiko na roki. Sedaj je bil klican pred sodnijo v Gorici, kjer so mu povedali, da so taki ljubezni dotiklaji svojega bližnjega prepovedani. Povšič je obsojen na 5 mesecev ječe, petkrat se bo postil in petkrat bo na trdem ležal. Pa troške mora povrniti. V ječi menda pride do spoznanja, da motika ni narejena za to, da bi bil ž njo po roki svojega bližnjega!

**Javna stranišča v Gorici.** — V Gorici je bila že od nekaj velika potreba javnih stranišč. Temu nedostatku je sedaj mestni svet odpomogel in si postavil trajne spomenike — na nepravilnih točkah. Javna stranišča v kričeči rudeči barvi so zelo nepraktična, in spozna se kaj, da je hotel mestni svet varčevati tam, kjer ni treba. Mal, štiri pedi širok obroč ne zakrije niti otroka. Na Kornju je postavljeno eno tako stranišče prav pod okni Attemsove palače, drugo stoji samo tri dobre korake oddaljeno od vodnjaka na Placuti, tretje je pri stolni cerkvi itd. — Timeo Danaos! Bati se je mestnega sveta, tudi kadar hoče kaj dobrega ukreniti, ker jo gotovo polomi. Nekaj več okusa, nekaj bolj zdravega želodca bi pa že pripisovali mestnemu svetu. — Isto tako je z blatom. Radi blata se skoraj čez nekatere ulice ne more iti. — Mesto si je sicer nabavilo cestno krtačo proti blatu, toda to krtačo je treba varovati, da se ne pokvari prehitro. Je že tako v tej naši solnčni Gorici!

**Za kardinala Missio.** — V včerajšnjem »Slovenu« beremo poziv in prošnjo, sestavljeno in podpisano od vseh bivših tajnikov pokojnega kardinala, s katero hočejo nabrati 10.000 K, da se prenovi kapelica sv. Mihaela na sv. Oori in da se postavi na rojstni hiši na Štajerskem spominsko ploščo. — Zopet bodo nabirali denar med ljudstvom! Tako malenkost bi lahko zbrali škofi sami in bogate cerkve, posebno še sv. Gora, in prav nič ni treba poziva in prošnje v javnosti. Toda ko je treba dajati, so vsi bogati knezi zapeti do vratu. Ljudstvo pa naj da svoje trdo prislužene vinarje. Protestujemo proti novemu iztisenjevanju denarja iz ljudstva!

**O »slavizaciji« na glavarstvu v Gradišču ob Soči** pišejo že nekaj časa po »Piccolu« in »Corrieru«. Nič nimajo proti temu, da je okrajni glavar Nemeč ter da

prihajajo redno skoro sami nemški glavarji in komisariji na glavarstvo v Gradišče, ampak to jih strašno peče, da se nahaja v uradih na omenjenem glavarstvu tudi kak Slovenec. Če je nastavljen med Slovenci kje kak laški uradnik, jim je to čisto prav in v redu, toda da bi služboval v Gradišču ob Soči kak Slovenec, joj, to pa je nekaj nezasišanega. Ali ne vedo laški kričarji, da spadajo pod Gradišče tudi slovenske občine, da ima torej glavarstvo opravila tudi s Slovenci? Zato je v Gradišču na glavarstvu premalo en sam slovenski uradnik. Moralo bi jih biti več, drugi pa bi tudi morali znati slovenski! Taka »slavizacija« naj se izvrši na glavarstvu v Gradišču ob Soči.

»Gorica« in Lahi. — Laški liberalci in laški cestni pretepači hvalijo »Gorico«. S slastjo so čitali članek v »Gorici« — »Manj kokodakanja in več jajec«, preloženega imajo na laški jezik. Hvalijo Gregorčiča, da je »un bravo uomo«. No, imajo prav; kaj vreden je za nje tak zaveznik!

**Občni zbor društva »Narodna Prosveta« v Gorici** bo v pond. 21. marca ob 8. uri zvečer v hotelu pri »Zlatem Jelenu« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora a) tajnika, b) knjižničarja in c) blagajnika. 2. Poročilo preglednikov. 3. Volitev odbora. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Ako ob napovedani uri občni zbor ne bi bil sklepčen, sklicuje se v smislu § 9. društvenih pravil na isti dan ob 8<sup>1/2</sup> uri zvečer istotam drug občni zbor z istim dnevnim redom, in bo ta občni zbor sklepal brez ozira na število prisotnih članov.

K obilni udeležbi vabi odbor.

**V letovišča med koroške Slovence!** — Krasoto slovenske Koroške so spoznali Nemci docela in z vso silo so se vrgli na našo lepo domovino, da bi jo spravili v svojo last, starodavno prebivalstvo dežele, Slovenci pa bi naj pobrali šila in kopita ter šli v tujino. Spoznali so te kraje tudi Lahi in v trumah prihajajo iz Trsta in drugod jih posečat kot letoviščarji. Samo domačin je ne pozna, ne vidi svojih kipečih gor, svojih sinjih ravnin in milih dolin, vse mu je tuje, ker se v mladosti v potujčevalnih šolah v tujem jeziku ni učil ljubiti rodno grudo in spoznavati milino materinega jezika. Sistematično se je vplivalo nanj, da se ni probudil, umetno so ga držali v narodnem spanju, v nezavednosti. Vse zato, da bi ga ložje opeharili za materni jezik in rodno grudo. Toda Slovenci so se začeli vklub temu prebujati, povsod začenja žareti zvezda narodnega vstajenja in tim prej bomo videli zmage, čimboli in čimveč bodo pomagali naši bratje. Slovenci hodijo iz Trsta, Gorice, Ljubljane, Gradca, Zagreba in drugod na letovišča in namesto da gredo kam drugam, naj namesto med tujce pridejo v Koroške lepe pokrajine, kjer je slovensko ljudstvo jako prijazno in bi jih sprejelo z edrtimi rokami. Lahko bi se bavili z narodno propagando ter želi vsled bistroumnosti in hvaležnosti mnogo uspehov. Tak vpliv vsako leto skozi dva meseca bi rodil veliko dobrega sadu. Posebna pozornost bi se morala posvetiti Ziljski in Rožni dolini, ki sta najlepši, pa tudi v največji nevarnosti.

Pričela se je taka akcija iz Koroške. Naj se nadaljuje, da rodi uspehe. Slovenski listi bodo brez dvoma radi vsi pomagali. — Dostavljamo, da je »Soča« že pred par leti opozarjala na lepe Koroške kraje ter jih priporočevala Slovincem prav tako, kakor se čita v tej notici.

**V Gradežu** se že pripravljajo na kopalniško sezono. Prihodnji mesec otvorijo že razne hotele in gostilne, trgovine najkasneje 1. maja. Jeseni in po zimi so sezidali 10 novih poslopij, v katerih je kakih 200 sob. Zdraviliščna komisija pripravlja raznovrstne zabave za goste. Sklenilo se je v najkrajšem času sezidati kopalniški salon ter postaviti velike kopalniščne prostore. Železnica iz Červinjana v Belvedere začne voziti letos meseca junija. Popraševanje tujcev za stanovanja je že sedaj izredno veliko, tako da računajo letos, da pride v Gradež kakih 15.000 gostov.

**Radi tatvine** je stal pred sodniki v Gorici 57 letni Jernej Leban. Obtožen je bil, da je zmaknil M. Faganelju v Črnicah vrednosti in denarja okoli 240 K. Obsojen je na 13 mesecev težke ječe s postom vsak mesec; ko prestane kažen, ga postavi pod policijsko nadzorstvo.

**Prihodnja številka »Soče«** izide v torek 22. t. m. Važnejše reči priobčimo v »Prim.«

**Kuharska navodila** za pripravo testenin v razne prikuhe, samostojne in močnate jedi, izdala je v posebni knjižici Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici in jo svojim odjemalcem brezplačno pošilja. Knjižica vsebuje obilico receptov za pripravo in finejšo kuho. Opozarjamo pri ti priliki svoje čitatelje na izborne izdelke naše domače tovarne. Zahtevajo naj odločno »Pekate« kot tovarna svoje izdelke makarone, nudelne itd. nazivlje. Res da so nekoliko dražje, a ker se zelo nakuhajo, so konečno vendar cenejše od drugih, pri tem pa so nedosežnega okusa.

**Opozarjamo slav. občinstvo na insekt »Agro-Merkur«** in priporočamo, da se poslužuje te zanesljive trvdke.

## Sokolski vestnik.

**Mirenski »Sokol«** je priredil svojim članom in njih prijateljem že več poljudnih predavanj. Vedno je bilo navzočih nad 60 poslušalcev, ki so z vso zanimivostjo sledili predavalcem. Posebno zanimiva so bila predavanja o Sokolstvu, razvoj naše zemlje ter kako in kaj naj čitamo. Predavatelji so izvršili svojo nalogo prav strokovnjaški in vsakdo želi, da bi prišli še vzgojovat naše Sokole s svojimi lepimi govori.

Na dan sv. Josipa ob 3<sup>1/2</sup> popoldne bode predaval v dvorani Josipa Budihna gospod dr. Dereani, zdravnik iz Gorice.

Zanimiva njegova stroka privabi vse brate Sokole in njih somišljenike k temu predavanju. Vsi na plan!

Brat Sokol.

## Zveza narodnih društev.

**Bralno in pevsko društvo »Dneva žar«** v Kazljah je imelo v nedeljo dne 27. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor. Po pozdravu in kratkem nagovoru, v katerem je društveni predsednik poudarjal zlasti važnost izobrazbe, sta podala tajnik I. Kjuder in blagajnik B. Novak svoji poročili, kateri je občni zbor odobril. V novi odbor so bili izvoljeni: Anton Baša, učitelj, predsednik; Ivan Vran podpredsednik; Ivan Majcen, tajnik; Ivan Kjuder, blagajnik; Viktor Pupis, Ivan Nabrgoj in Jos. Novak, odborniki; Ivan Novak in Fran Zabrc, pregledovalca računov. Za letošnje leto si je društvo nabavilo sledeče liste: »Soča«, »Slovenski dom«, »Edinost«, »Naša bodočnost«, »Domače ognjišče«, »Gorico«, »Kmetovalca« in »Prim. Gospodarja«. Društvo ima lastno knjižnico s 105 knjigami. Lansko leto je bilo izposojenih 92 knjig iz serije knjižnice Z. N. D. Po občnem zboru se je nabralo med društveniki 8 K za družbo sv. Cirila in Metoda v odgovor »Slovenčev« Cirilmetodariji.

**Bralno društvo v Črnicah** bode imelo svoj redni, letni občni zbor v soboto, t. j. 19. t. m. ob 1 uri popoldne v društvenem prostoru z običajnim vzporedom.

K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

## Trgovsko-obrtno in gospearske vesti.

**Trgovine v Gorici** smejo biti v nedeljo 20. t. m. odprte zjutraj od 8. do 4. pop. — Trgovine z jestvinami bodo ta dan odprte od 8. zjutraj do opoldne. Mesnice bodo odprte v soboto od 6. zjutraj do 3. pop.

**Naznanilo.** — Slav. občinstvu naznanjamo, da se je preselil iz Kanala naš rojak g. Martin Šuligoj, urar. V Kanalu je izvrševal urarsko obrt 22 let. Sedaj se je nastanil na Blancahi št. 43. Slav. občinstvu ga toplo priporočamo.

## Politični pregled.

**Poslanska zborica.** — Zbornica je v seji 15. t. m. nadaljevala prvo čitanje vladne predloge o laški pravni fakulteti. W a s t i a n (nemški nacionalc) se je spominjal izgredev v Inomostu, ter rekel, da Nemci bi morali že radi teli odkloniti zahtevo Lahov po vseučilišču. Razlagal je, da s § 19. se ne da utemeljavati pravice do vseučilišča, da bi s pomnožitvijo visokih šol nastali zakotni zavodi, ter bi trpela nemška vseučilišča, ki skrbijo za znan-

stveno potrebo in izobrazbo mnogih boljše kakor bi mogla kaka nova fakulteta. Lahki imajo sicer razvito kulturo ali niti število prebivalstva niti davčna moč ne moreta opravičiti potrebe za laško vseučilišče. Ustanovitev laške fakultete v Trstu bi ustvarila tamkaj bojno polje zagriženega irredenstičnega nasprotstva. Avstrijska vlada, ki bi dovolila v Trstu laško fakulteto, bi se težko pregrešila na nemštvi na jugu. — Govornik se nadeja, da bo posebno na nemški strani mnogo poslancev glasovalo proti laški zahtevi po visoki šoli.

Posl. Seitz (socialni demokrat) je izjavil, da je socialnademokratična zveza za ustanovitev laške fakultete. Socialni demokratije smatrajo potrebno, da se končno da laškemu narodu, kar je že imel. Mi zahtevamo pa, je nadaljeval govornik, da se ustanovi ta visoka šola, da se na ta način vzpostavi popolno prijateljsko razmerje med Avstro-Ogrsko in velikim laškim narodom. (Pohvala). V tem vidimo jamstvo evropskega miru. Socialnodemokratični poslanci bodo tudi glasovali za to, da se fakulteta ustanovi v mestu, ki se zdi edino za to primerno, to je v Trstu.

Naučni minister Stürgkh, je izjavil, da imajo Lah pravico do lastnega vseučilišča že radi svoje visoke kulture. Rekel je, da niso nerazumljive želje drugih narodov po svojih vseučiliščih, da pa o vprašanju laškega vseučilišča se ne sme postopati enako, kakor z vprašanji drugih tozadevnih želj, ki se nahajajo v stadiju pripravljanja in blagohotnega razmišljanja. Na opazko poslanca Biankinija, da ne poznamo privilegiranih narodov, je odvrnil minister, da iz njegovih izjav še nikakor ne sledi, da zasluzijo zahteve drugih narodov manjo pozornost, a vprašanje laškega vseučilišča zasluži, da se postopa z njim drugače, ker so že imeli svoje vseučilišče, ki je bilo s silo prepričeno. Če se pritožujejo drugi narodi, ki še nimajo svojih vseučilišč, ima temveč pravico se pritoževati laški narod o škodi, ki jo je pretrpel. Zato priporoča minister, da se premotri v razpravi stoječe vprašanje s tega stališča. Ob enem je minister izjavil, da na Trst kot sedež laške pravne fakultete za sedaj ni misliti.

Za ministrom je govoril Gostinčar (slov. ljudska stranka) ter je izjavil, da so Jugoslovani za enakopravnost vseh narodov v Avstriji in zato nimajo tudi ničesar prigovarjati ustanovitvi laške pravne fakultete. V tem stremljenju vlade, da omogoči Lahom ustanovitve visoke šole, vidi govornik željo in o z e m s k e države, proti čemur mora protestirati kakor Avstrijec. Jugoslovani zahtevajo ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, kar pa Nemci iz političnih razlogov ne dopuščajo. Priznanje v Zagrebu izvršenih nauk ne zadostuje, ker morajo dijaki, ki so absolvirali zagrebško vseučilišče, napraviti v Avstriji še dopolnilni izpit. Ako se Jugoslovanom vedno očita, da ne stoji kulturno na popolni višini razvoja, je za to odgovorna vlada. Laška fakulteta ne sme priti v Trst. Trst ni kakor pomorsko trgovsko mesto sploh primeren kraj za vseučilišče, izlasti se ne sme, pripustiti kakor sedež laškega vseučilišča, ker leži Trst sredi slovenskega ozemlja. Da se Jugoslovanom očita, da nimajo dovolj učnih sil, je popolnoma brez temelja. Govornik je zaključil s klicem: **N a d a n z e n a k o p r a v n o s t j o v s e h n a r o d o v !**

Posl. Prokeš (soc. demokrat) je govoril za ustanovitev laškega vseučilišča v Trstu ter urgiral ustanovitev drugega vseučilišča v Brnu. Podpiral je tudi zahtevo Mišlov in Slovencev po ustanovitvi vseučilišča. Izrazil je nado, da bodo Lahki podpirali zahtevo po drugem češkem vseučilišču.

Posl. Velich je govoril o razlogih, ki govorijo za ustanovitev maloruskega vseučilišča v Lvovu, jugoslovanskega in drugega češkega vseučilišča v Brnu. Njegova stranka ne bo glasovala za to predlogo vlade, ki zanemari slovenske zahteve po visokih šolah.

Posl. Bugatto se je zahvalil onim strankam in govornikom, ki so se pokazali prijazni ustanovitvi laške fakultete. Tudi nasprotniki niso proti potrebi in nujnosti, da se zopet otvori fakulteta, navedli vsaj nikakih novih argumentov. Da ne bodo Lahki imeli na svoji strani govorni-

kov Slovencev in Hrvatov, to je bilo predvidjati, čepravno se je zamoglo iz sklepev deželnih zborov v Ljubljani in Gorici, kjer je prav za prav zastopan veči del slovenskega prebivalstva, nadejati milejega tona. Izjave posl. Wastiana niso v soglasju s prejšnjimi izvajanjimi uglednih nemških strankinih voditeljev, marveč v kričečem nasprotju s podporo, ponovno zagotovljeno Lahom od nemške strani. Velike važnosti bi bilo, ako bi se izvedelo, v č e g a v e m imenu da je Wastian govoril. Naučni minister grof Stürgkh, ki naravno zastopa predlogo vlade, je priznal, da je prekinjenje pouka na laški pravni fakulteti težko oškodovalo tudi državno upravo, kar hoče vlada popraviti. Mi jernjemo zadovoljstvom to na znanje in obžalujemo, da ni vlada tega izjavila že prej in potemtakem takoj ukrenila energične odredbe, kar bi bilo današnja debata prelozilo v daljno milost. Posl. dr. Rybar: Tedaj Vas niso rabili! Sedaj rabijo Vaše glasove! Posl. Neumann: Mi smo želeli izjavo o češkem vseučilišču! Posl. Bugatto nadaljeva: V tej zbornici ni skoraj nikogar, ki si ni napravil že svojega mnenja o tem predmetu. Zato nočemo za sedaj obširneje odgovarjati posamičnim govornikom. Mnogi so o tej priliki izrazili le svoje narodne želje in pritožbe, ki so izven okvirja predloge, o kateri se razpravlja, ali pa nimamo mi moči, da bi jih izpolnili in se nanje ozirali. — (Prigovor pri Jugoslovanih. Klici: Vi glasujete proti nam!)

Posl. Bugatto: To se nam ne sme šteti v zlo, kajti politično ozračje je z narodno napetostjo tako močno nasičeno, da so tudi mnogo manje povodi povzročili vroče narodne debate. V očigled temu smo dosedaj še dobro opravili. (Veselost). Tudi odvišno formalnost prvega čitanja utegnemo kmalo prestatiti. Naj bi odsek kmalu in končno odločil. Kakor smo tudi prepričani o upravičenosti naših želja in izlasti ustrajamo pri zahtevi, da se določi Trst kakor sedež fakulteti, smemo komaj upati, da se po govorih, ki smo jih slišali, te naše želje enoglasno vsprejmejo. Mi se zadovoljujemo, da nam ostanejo zvesti prijatelji, ki jih imamo in da bodo naši nasprotniki dovolj lojalni, da omogočijo parlamentarno izvršitev tega boja. Posebne pravice nočemo, niti za-se niti za druge. Veselilo nas bo, ako se nam z Vašo pomočjo posreči, da enkrat za vselej osvobodimo v tej stvari naše ljudstvo od težke skrbi, parlament od vsakega nadaljnjega nadlegovanja. Pomagajte nam k temu in storili boste v resnici patrijotično delo!

Posl. Sokol je izjavil, da bi ne bila vlada predložila tudi načrta, o katerem se razpravlja, ako ne bi za to govorili razlogi unanje politike.

Posl. Drtina je izjavil, da se je pustila voditi vlada pri vložitvi predloge od strankarsko-politiških ozirov. Da je bil zbran Dunaj kot sedež laške univerze, znači zdravo spremembo, ker postane Dunaj s tem središče države, iz česar sledi analogija za zadoščenje kulturnih potreb drugih narodov. Govornik se je zavzel za ustanovitev jugoslovanske univerze v Trstu. Ustanovitev laške pravne fakultete na Dunaju smatra je za provizorij. —

Posl. Stranski (nemški radikalec) je izjavil, da pri vseh simpatijah za laški narod, ki se je rad pridružil Nemcem v boju proti Jugoslovanom, se morajo vendar nemški radikali izjaviti proti laški pravni fakulteti, kakor proti vsaki drugi nenemški visoki šoli.

Zbornica je včeraj nadaljevala prvo čitanje predloge o laški pravni fakulteti. Dr. Waldner se je izrekel za laško fakulteto ali proti sedežu fakultete na Dunaju. V imenu nemške narodne zveze in krščanskih socialcev je protestiral proti ustanovitvi laške fakultete na Dunaju. Izrekel pa se je za Trst!

Dr. Rybar je imel daljši govor, rekoč, da so Jugoslovani proti temu, da bi se dajalo vprašanju laškega vseučilišča kako prednost pred vprašanji drugih vseučilišč. Konstatira, da so se le Vsenemci izkazali za principijelne nasprotnike nemških vseučilišč. Drugi so za popolno enakopravnost. Iz faktičnih ozirov on in njegova stranka nastopajo proti laški pravni fakulteti. Krivi so Lahki in vlada.

Slovani v Primorju se morajo boriti proti upiranju italijanskih liberalcev, ki nočejo o kakem sporazumu s Slovani ni-

česar čuti. Slovenci naj bi glasovali za italijansko univerzo, mejtem, ko jim Italijani ne dovolijo niti ene slovenske ljudske šole. Ne gre se tu samo za 40 slovenskih šolskih otrok, ki bi že imeli pravico zahtevati svoje šole, ampak gre se za 1200 otrok! (Čujte! Čujte! pri Slovencih). Slovenski otroci morajo hoditi iz velikega mesta skozi celo mesto v vaško šolo. Slovenci niso narodni šovenisti, temveč oni se le poslužujejo pravice po samoobrani.

Tudi Slovenci se lahko ozrejo nazaj na skoro stoletno zgodovino svojega vseučilišča, ki je obstajalo za časa Napoleona v Ljubljani. Trditev, da Slovenci nimajo potrebnih učnih moči, ni resnična. Brez ozira na to, se postopa s slovenskimi dijaki na nemških vseučiliščih na način, da treba brezpogojno ustanoviti slovensko vseučilišče. Če se pravi, da zahteva Italija osnutje italijanske univerze, mogli bi priti tudi Jugoslovani na misel, da bi se obrnili na inozemstvo. — Da li bi bila s tem zadovoljna vlada, je dvomljivo.

Le ako bodo Nemci priznali enakopravnost drugih narodov, bo mogoče priti do sporazuma. Jugoslovani hočejo živeti v Avstriji in ostali Avstrijanci, a nočejo postati Nemci. Vlada naj skrbi, da se bodo čutili kot enakopravne državljane. To bo za monarhijo na jugu boljša obramba, kakor gnile zveze, trdnjave in topovi. (Živahno odobravanje in ploskanje).

Govorili so še Pitacco, Jäger in Spinčić, nato je bila predloga izročena proračunskemu odseku.

Zbornica je vzela na to v razpravo zakon o pijanosti. Potem se je nadaljevala razprava o nesreči pri Uberskem. Seja zopet danes.

**Konec klerikalne vlade v Belgiji.** — Po smrti kralja Leopolda, ki je v lastnem interesu na vse mogoče načine ščitil klerikalce, so se vzdignili klerikalci, na čelu jim mehelnski nadškof, proti novemu kralju Albertu, kateri slovi kot napreden mož, podtikali so mu celo, da je socialist. Jasno pa je, da je z Albertovim nastopom odklenkalo klerikalcem, da si so kazali že tudi drugi znaki, da se klerikalci v Belgiji ne bi tudi brez tega dolgo držali. Zadnja desetletja se je pri vsakih volitvah klerikalna moč zmanjšala. Treba je osvojiti samo še 5 mandatov in klerikalci so v manjšini. Liberalna in socialna opozicija se zbog tega že pripravlja za vlado. Sestavila je program z zahtevami, ki bi naj bile obema strankama skupne. Med njimi je tudi šolska reforma in splošna volilna pravica. Socialisti hočejo prevzeti tudi nekoliko portfeljev.

## Razne vesti.

**Prvi slovenski zdravniški shod v Ljubljani** se je vršil 16. t. m. Prišlo je okoli 100 slov. zdravnikov. Pozdravil jih je dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški. Predsedoval je dr. Rakež iz Štajerske, pojasnil namen zborovanja, slovenski zdravniki se morajo organizirati. Osnoval se vsesl. zdravniški odbor, predsednik je dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški. Dr. Defranceschi je govoril o novem socialnem zavarovanju. Po predavanju dr. Plečnika se je vršil komerz v hotelu »Union«.

**V poročni noči ubita.** — V Mileh v Bosni je padla trhljena streha na 22 letnega Štefana Lukiča in na njegovo 18 letno ženo, s katero se je isti dan poročil, in je oba ubila.

**Parnik »Martha Washington«** družbe »Austro-Americana«, je odplul iz Trsta v soboto. Potnikov je 50 v prvem, 110 v

drugem in 100 v tretjem razredu. Med potniki v Newyork se nahaja tudi princ dr. Windschgraetz z družino. — **Grozen umor** se je pripetil v Trstu blizu mestne klavnice. Tam so našli mrtvega, v sanih ranah, 21 letnega Ferdinanda Abrama. Baje je izvršen zločin perverzne pohotnosti.

**Neumestna šala.** — V Pragi je stopil 23 letni medicinec Maks Robiček v kuhinjo, pomeril v šali revolver proti dekli v pričo gospodinje, toda revolver se je sprožil, dekla je padla v glavo zadeta mrtva na tla. Ves obupan je dijak še sebe ustrelil.

**Roparji na Rusko-Poljskem.** — Na posestvu Damanievce pri Varšavi je napadlo 20 oboroženih roparjev hišo. Lastnik Dzierzannovski se je branil, toda slednjic je bil vendar-le ustreljen, isto tako njegova sestra. Nečak je bil le težko ranjen. — Storilci so vse oropali in nato vbežali. Nekateri sumljivci so že zaprli.

**Boj v poštnem vlaku.** — 12 v poštnem vozu vozečih se kaznjencev je napadlo med postajama Šklov in Kapic na Ruskem svoje čuvaje. Najprej so ugasnili luči. Pri boju, ki se je unel, je bil ubit en čuvaj in en kaznjencev, dva čuvaja in deset kaznjencev je pa ranjenih.

**Katastrofa v Walesu na Angleškem.** Blizu Clydach-Vale je bil rudnik, v katerem se pa že ni delalo dolgo časa. Sedaj so hoteli zopet delati, nabralo se je pa v rovih vse polno vode, katero so odstranili na ta način, da so zvrtili v hrib luknjo, iz katere se je pa usula taka množica vode, da je vse poplavila. Dva otroka in žena z otrokom so se že utopili. Valovi so pa tudi uničili plinovod, tako da so ulice razsvetljene le z navadnimi svetilkami. Voda še vedno dere iz rudnika.

**Nesreča z avtomobilom.** — Pri Höllriegelskreuthu na Bavarskem je zadela avtomobil v najhujšem diru ob drevo in se preobrnil ter porlomil. Argentinski poslanik Geiger je ostal na mestu mrtev, njegova soproga, paragvajski poslanik Corte in šofer so pa težko ranjeni.

**Veliki jedci.** — Pesnik Taylor je opeval kentskega jedca, ker je požrl polovico teleta naenkrat. Francoz Tarrare je požrl samo četrt vola in mačko s kožo in dlako. Kahle, vrtnar v Wittenbergu, je snedel 400 češpelj s peškami, veliko skledo češenj, kamenje, ilovnate krožnike, črnilnik, peresa nožiček, miši in žive ptice. To priča popis iz leta 1757. Leta 1765. je bil pri telesni straži v Draždanih vojak, ki je snedel pri kosilu 20 intov mesa in polovico pečene teleta. Da je pospešil prebavo, je snedel za nameček nekaj kamenčkov. Takemu kosilu je nekoč prisostvoval sam knez. Zelo se je čudil velikemu jedcu. (Dalje na peti strani.)

## Kožarska tovarna

sprejme za takojšnji nastop spretnega

## knjigovodjo,

ki je tudi korespondent, mora govoriti razen nemškega jezika, slovenski ali hrvatski, event. italijanski, vešč strojepisja in stenografije. — Prednost imajo samec in oni, ki poznajo kožarsko stroko.

Ponudbe na kožarsko tovarno:  
**And. Jakil — Rupa p. Miren pri Gorici.**

## Vesele velikonočne praznike

bode vsakdo imel, ako si nakupi pri nas najboljših praških, velikonočnih, malih pršutov najfinjših, vedno svežih delikates, izborno vino v buteljkah in različnega šampanjca.

**Za potvice** pa priporočamo fino moko in najrazličnejše okusne dodatke kakor: cibebe, rozine, opaše, mandeljne, orehe, lešnike, pinjole, med, marmelade iz različnega sadja, vaniljo in vsakovrstne dišave; fino pecivo, kakor tudi vse druge slačice, najboljši čaj, rum in likerje.

**Sladkor, kava, riž, olje** itd. se kupi pri nas  
Priporočamo se prav obilnemu cenj. obisku z vsim spoštovanjem

**A. & F. Anderwald.**

**Angleško gledališče zgorelo.** — Operno gledališče v Crewe na Angleškem je zgorelo, koj po končani predstavi. Rešiti se ni dalo ničesar. Človeških žrtev ni. — Škoda znaša 150.000 K, ki se pa krije z zavarovalnino.

**Premeteni sleparji - igralci.** — Policiji v Pragi je došlo anonimno poročilo, da se nahaja v kavarni »Sport« igralnica, kjer se igra prepovedana igra. Policija je ušla v lokal in aretirala Janišca, Kaufmanna in Neumanna. Kvarite so bile zaznamovane, zato so pa ti-le trije vsak večer svoje soigralce osleparili za velike svote.

**Na smrt obsojen.** — Poročna sodnija v Naumburgu na Nemškem je obsodila na smrt krojača Böttcherja, ki je umoril in oropal svojo svakinjo Jerivo.

**Obsojen sodnik.** — Deželosodni svetnik Amphylachius Turtureanu v Suczawi (Bukovina) je bil obsojen radi poneverbe in sleparije na en mesec težke ječe.

**Oproščeni morilec.** — Pred porotno sodnijo v Vannesu (Francija) je bil oproščen Luebrand, dasi mu je bilo dokazano, da je umoril soproga svoje sestrične, iz ljubezni do nje. Občinstvo mu je priredilo burne ovacije.

**Kaj je vsega storil Taft.** — William Taft je že eno leto prezident Združenih držav v Severni Ameriki. Med tem ko je prejšnji predsednik Roosevelt imel v zadnjem letu svoje službe samo 224 govorov, je nadkrilil Taft svojega prednika in imel v enem letu 238 govorov. Kongresu je izročil 18 velikih spomenic. Po železnici se je prevozil 20.638 angleških milj, 5000 pa v avtomobilu. Obiskal je 30 držav in dva teritorija in je podpisal nič manj kot 6917 imenovanj.

**Na otoku Korzika,** v mestu Ajaccio, se je imela pravcata bitka med prebivalstvom in vojaštvom. Poročnik se je namreč razžaljivo izrazil o Korzih, na kar je priredila razjarjena, 10.000 glav broječa množica hrupno demonstracijo pred vojašnico, streljala in upila, na kar so tudi vojaki odgovarjali. Več civilistov in vojakov je manj ali več ranjenih.

**Parnik se potopil.** — »Nador«, parnik ogrske družbe, je trčil na svoji poti blizu carigradske luke ob grški parnik in se potopil. Moštvo se je rešilo. Parnik je bil zavarovan za 500.000 K. Namenjen je bil iz Črnega morja v Antwerpen.



Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k sebi našega preljubega

## Andreja Terkuč-a, zasebnika

včeraj ob 7. uri zjutraj po dolgi bolezni, v 89. letu svoje starosti.

Pozabljen draga ravnika se bo vršil v petek, dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne izpred hiše žalosti na Solkanski cesti št. 23. na tukajšnje pokopališče.

GORICA, 17. marca 1910.

Žalujoči ostali.

## Škoz 20 let se je obnesla

Kathreiner Kneipp-sladna kava v vsaki družini vedno kot najizvirnejši pridavek k bobovi kavi in kot njen nadomestek, kjer je bobova kava vsled njenega razburjajočega upliva zabranjena. Za otroke ni zdravejše kavine pijače kot je čist Kathreiner.

Otroci uspevajo krasno.

## Najcenejši in najboljši nakup v modni trgovini ENGELBERT SKUŠEK Gorica - Via Scuale 6

Za gospode:

Srajce  
Ovratniki  
Zavratnice  
Manšeti  
Gumbe za manšete  
Naprsniki  
Spodnje hlače  
Naramnice  
Rokovice  
Modni telovniki  
Nogovice

Dokolenke  
Čepice  
Dežniki  
Pasovi  
Podveze  
Gumbi  
Turistovske oprave  
Žepni robci  
Gamaše  
Klobuki

Za dame:

Srajce  
Hlače  
Spodnja krila  
Predpasniki  
Pasovi  
Nogavice  
Korseti  
Glavniki  
Žepni robci  
Našitki za perilo  
Toiletno miho, Parfum

Cene strogo solidne!

Cenjenim odjemalcem na deželi pošljem blago na izbero.

### Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglas obsejnejši se računa za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike.

Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) ni bilo ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

**Fran Novak, brivec** Gorica, Gosposka ulica št. 3 se priporoča sl. slov. občinstvu v mestu in na deželi. Postrežba točna in čista. V zalogi se dobi razne tonelne potrebščine po zmernih ceni. Prevzema tudi vsa lasničarska dela ter kupuje zmešane ženske lase od K 6 naprej kg.

**Pes se je zgubil!** Mali Spitz 3½ mesece star. — Kdor ga pripelje v hotel Südbahn dobi dobro nagrado.

**Bika svicarske čiste pasme** — zelo krotak, 3 leta star — proda občina Ozeljau pošta Sempas.

**Mlad mož** želi vstopiti v kako trgovino kot pomagač. Sprejel bi tudi službo pri kakem odvetniku ali zavodu kot sluga. — Ponudbe na naše upravnništvo.

**Proda se v Gorici nova hiša,** pritrjuje in nadstropje po štiri sobe vsako. Krasna lega. — Pojasnila daje Leštan, pismonoša.

### Naravno surovo maslo

vedno sveže na razpolago. 10 funtov K 7.96; med za boljše 10 funtov K 5.96. — Pošiljatev za poskušnjo, in sicer pol masla pol meda K 6.26. — Kdor naroči enkrat, ostane stalen odjenalec.

Razpošilja **JOSEFA NAGLER,** Plusie 21 (Avstrija).

### Odlikovana pekarija in sladničarna

## Andrej Fajt

Gorica, Tekalčice Frana Josipa št. 2  
Podružnica v ul. Municipio št. 2.

Sprejema naročila za vsakovrstno pecivo najfinejše vrste, pecivo za nove maše, godove, kolače za birmance, poroke itd. — Vsa naročila izvršuje točno in solidno po želji naročnikov.

Ima na prodaj različno moko, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za Velikonočne praznike priporoča goriške pince, potice itd.

Vse po zmernih cenah.

Corso Jos. Verdi št. 37

I. nadstropje.

### Zobozdravniški in

zobotehnični atelje

## Dr. Ivan Eržen

ordinira od 9. ure zjutraj do 5. p.p.

Zastoj in poštnine prosto se razpošilja:

### Domača knjižnica

Seznam izbranih, najboljših del slovenske literature in svetovne literature v dobrih prevodih.

ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg knjižarna v Ljubljani.



## Kontorist

absolvent praške trg. akademije, večje slovensčine, hrvaščine, nemščine in deloma češčine, išče s 1. aprilom primerne službe.

Oglasila se prosi na upravnništvo našega lista.



## Martin Šaličoj



urar in trgovec v Gorici  
Via della Bianca št. 43  
(prej v Kanalu 22 let)

ima v zalogi šivalne stroje najnovejšega sistema — Zastopnik orkestrijonov in gramofonov, katere tudi popravlja. Priporoča se gg. železničarjem in po železnici potujočemu občinstvu.  
Postrežba solidna in poštna.

## Lekarna Cristofolletti v Gorici na Pravniku.



Trskino (štokfišovo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvirna steklenica tega olja naravnoromene barve po K 1.40, bele barve K 2. Trskino železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jed. m. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegijske, preišče se vedno v mojem kem. laboratoriju, predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

— Cristofollettijeva pijača iz kine in železa. —

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

GORICA.

GORICA.

## Narodno podjetje

## Hôtel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tuje od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Regljisce. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

## Hôtel International

v Trziču (Monfalcone)

odda se takoj v najem  
pod jako ugodnimi pogoji.

Hotel je na novo zgrajen, ima 30 meblovanili sob, ugodna lega v bližini postaje. Promet se v Trziču velikansko razvija, tako, da je spretnemu in vestnemu hotelirju zagigurana dobra eksistenca. Znanje slovenskega, laškega in nemškega jezika je neobhodno potrebno.

Ponudbe sprejema lastnik hotela:

**IVAN PERIC,**

veleposéstrnik v Trziču (Monfalcone).

Kmečko-delauska gospodarska zadruga

### v Dobravljah na Goriškem

ima v kletih zadrughnih kmetov v Dobravljah, Skriljah, Kamnjah, Brjah, Šmarjah in drugih vaseh

veliko množino izbornega vipavskega vina.

Priporoča se cenj. gostilničarjem in drugim konsumentom. Dobiva se od 56 lit. naprej po jako zmernih cenah.

## Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Baštolja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELJ.

Najceneje kupovališče srebrčkovega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

**POTREBŠČINE**  
za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

**POTREBŠČINE**  
za krojače in čoufjarje.

svetlinjice. — Rožni vencl. — Mašne knjižnice.

Šišna obnaga za vse letne čase.

Posebnost:  
Semena za zelenjavo, travo in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Žandarju ukradel je lump salamenski par čevljev. »OHO« tam na meji slovenski žandar pa tatu ni nikdar več ujel, ker tat je v predobrih pač čevljih letel.

**„OHO“**  
**J. Medved, Gorica**  
 Tekališče, Josipa Verdi št. 32.

Gospodom gostilničarjem in drugim se uljudno naznanja, da je izšel nov slovenski cenik gramofonov in plošč, dvokoles, šivalnih strojev itd. s čudovito nizkimi cenami pri

**Batjel-u**  
 Gorica  
 Stolna ulica 3-4.  
 Tam je velika zaloga vsakovrstnih gramofonov od K 15 — K 1000 kakor tudi različnih dvokoles, šivalnih strojev. — Zastopnik kmetijskih strojev, orkestrijonov itd., mehanična delavnica. — Prodaja tudi na mesečne obroke. — Ceniki franko.

**A. vd. Berini**  
 Gorica, Šolska ulica št. 2.  
**velika zaloga**  
**oljkinega olja**  
 prve vrste  
 najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice s prodajo na drobno in debelo.  
 Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112, 120, 128, 136, 144, 160, 180, 200, 240, za luči po 72 vin.  
 Na debelo cene ugodne.  
 Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zameni s polno.  
 Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.  
 Cene zmerne.

# Agro-Merkur v Ljubljani.

Gradni prostori Janez Trdinova ulica št. 8.  
 Podružnica Trst, ulica Stadion št. 3.  
 Skladišče in kleti v Ljubljani in Trstu.  
 Agro-Merkur je trgovcem in gostilničarjem itd., zadrugam, društvom itd. najboljši vir za nakupovanje blaga

**POZOR!** Umetna gnojila, galica, žveplo, krmila, semena, stroji in orodja. **POZOR!** Vina, štajerska, istrska, dalmatinska, dolenska, goriška, vipavska, zajamčeno pristna vina! — Sir, maslo. Žita, moka, olje. itd.  
 Agro-Merkur preskrbi sploh vsako blago. — Agro-Merkur kupuje vse pridelke in izdelke.  
 Cene najugodnejše! Postrežba točna!  
 Zahtevajte pravila, cenike, ponujajte svoje pridelke!

## MIZARSKA ZADRUGA V SOLKANU,

tovarna pohištva in stavbenih izdelkov.  
 Lasten železniški tir Gorica drž. kol. — Solkan Žage v Soteski (last verskega zaloga).  
 Osrednje vodstvo: Trst, Via della Caserma št. 4.  
 Interurban. telef.: Gorica št. 74, Trst št. 1631. — Tel.: Zadruga, Used. A. B. C. Code v Edit.  
 Zaloge: Solkan; Trst, Via della caserma 4; Reka, Via delle Pile št. 2; Spljet, ulica Sv. Dujme, Na novoj obali.  
 Zastopstva: Egypt in Levanta.  
 Vposluje okroglo 400 uslužbencev ter ima nad 150 H. P. parnih in turbinskih gonilnih sil — Lastne električne centrale. — Letna produkcija K 600.000.  
 Izdeluje pohištvo vseh slogov, ter vsa stavbena dela.  
 Tehnični in fotografski zavod v Solkanu.  
 Opravlja popolnoma: Hotele, vile, cerkve, šole i. t. d.  
 Les se pripravlja v posebnih pečeh na par, ki se razgrejejo do 60°.  
 Zadrugne glavnice K 90.000. — Garancijska rezerva K 180.000. — Rezerva za izgube K 21.000.  
 Zadrugni urad v Solkanu sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5—6%.

## Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.  
 Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z ozirom na premenjena dne 21. decembra 1905. v zadrugni register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:  
 »Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.  
 Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.  
 Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnine 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.  
 Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.  
 Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.  
 Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorec«.  
 Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugnem uradu v »Trgovskem domu«.  
 Načelstvo in nadzorstvo.

## Premerl & Jančar

Ljubljana Dunajska cesta št. 20.  
 Lastni izdelki oljnatih barv, lakov, firnežev in steklarskega kleja.  
 Velika zaloga kemičnih in rudniških barv. Barv za umetnike.  
 Vse potrebščine za slikarje in pleskarje.  
 Točna postrežba, cene nizke.  
 Za obila naročila se priporočava  
 Premerl & Jančar  
 trgovina oljnatih barv na drobno in debelo.

udlikavana pekarija in sladčičarna

**Karol Draščik**  
 v Gorici na Kornu v (lastni hiši)  
 izvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerjega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane venkonočne pince itd.  
 Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter objublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

5500  
 not. potrjenih zdravniških in privatnih spričeval potrjujejo, da najuspešnejše odstranjujejo

**Kaiserjeve**  
 prsne karamele  
 — z zuancko treh smrek —

## Kašelj

hripavost, zasliženost, katar, krčni in oslovski kašelj.  
 Zavoj stane 20 in 40 vin. Doza 60 vin. Dobi se v lekarnah A. de Gironeoli — Gorica, I. Cristofoletti — Gorica, Ruggero Kürner — Gorica, G. B. Pontoni — Gorica, L. Gliubich — Gorica, v mirodilnici E. Mazzoli — Gorica, v lekarni J. Hus — Vipava, Maks Kozover — Ajdovščina, L. Jursche — Ajel.

Varstvena znamka: „Sidro“  
**Biniment. Capsici comp.**  
 Nadomestek za  
**Anker-Pain-Expeller**  
 je povsod pripoznano kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za cenó 80 vin., K 140 in 2— se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljene domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v skatljah z našo varstveno znamko „sidrom“, ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.  
 Dr. RICHTERJEVA LEKARNA pri „zlatem levu“ v Pragi Elisabethgasse št. 5 nova. Dnevno razpošiljanje.

# GORIŠKA TOVARNA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanavljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodine! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša špecialiteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite! Svoji k svojim!